

Innst. S. nr. 102

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:21 (2004-2005)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Grethe Fossli, Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Svein Roald Hansen og Gunn Karin Gjøl om obligatorisk opplæring av førere av fritidsbåter

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Stortingsrepresentantene Grethe Fossli, Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Svein Roald Hansen og Gunn Karin Gjøl, har den 11. november 2004 fremmet følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om obligatorisk båtføreropplæring."

I begrunnelsen for forslaget vises det til at de fleste ulykker med fritidsfartøyer er forårsaket av høy fart, bruk av rusmidler, manglende redningsutstyr og manglende maritim kompetanse.

Arbeidsgruppen til bekjempelse av ulykker med fritidsfartøyer av 1996 foreslo at det skulle innføres krav om opplæring og sertifikat for å kunne føre fritidsbåter som kan oppnå 10 knop eller mer, har 10 hestekrefter eller er over 8 m. Gruppen foreslo videre at opplæringen skulle skje i privat regi, finansiert av brukerne selv, men at det offentlige skulle fastsette kravene til opplæring. Gruppen foreslo at det skulle etableres et samarbeid mellom berørte myndigheter for å fastsette nødvendige krav til kunnskaper. Dette sammen med andre tiltak som generell fartsgrense, promillegrense og bedre håndheving av regelverket ble den gang vurdert. Noe er gjennomført, men obligatorisk båtføreropplæring er ikke innført.

Det forslagsstillerne imidlertid kan konstatere er at det har vært en økning i antall ulykker til sjøs. Dette har

sammenheng med flere ting; antall fritidsbåter har økt betydelig de seinere årene, båtene blir større og større, det samme gjelder motorene. I tillegg har mange svært avansert utstyr som er komplisert å bruke. I tillegg til at en del av båtførerne ikke har kunnskaper nok i forhold til å føre båt, så spiller nok også bruk av alkohol en rolle i en del av ulykkene.

I EU skal det nå være under arbeid et felles opplegg for obligatorisk båtføreropplæring, flere land i Europa har allerede innført opplæringen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunn Karin Gjøl, Anne Helen Rui og Knut Storberget, fra Høyre, lederen Trond Helleland, Linda Cathrine Hofstad og Ingjerd Schou, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og André Kvakkestad, fra Kristelig Folkeparti, Einar Holstad og Finn Kristian Marthinsen, og fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, viser til det fremlagte forslaget i Dokument nr. 8:21 (2004-2005) fra stortingsrepresentantene Grethe Fossli, Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Svein Roald Hansen og Gunn Karin Gjøl om obligatorisk opplæring av førere av fritidsbåter. Komiteen viser også til brev fra Utdannings- og forskningsdepartementet datert 3. desember 2004. Brevet følger vedlagt denne innstillingen.

Komiteen deler forslagsstillernes bekymring over en økning i antall ulykker til sjøs.

Komiteen viser til at de senere årene er gjennomført en rekke tiltak for å redusere ulykker med fritidsbåter, blant annet gjennom "Handlingsplan mot ulykker med fritidsbåter" som ble lagt frem av regjeringen Bondevik i april 1999. Et av tiltakene var innføring av båtkunnskap som valgfag i den videregående skole, der den enkelte elev kan avlegge båtførerprøven der-

som man ønsker det. Komiteen viser i den forbindelse til brevet fra Utdannings- og forskningsdepartementet datert 3. desember 2004, hvor det opplyses at de skoler som ønsker å integrere båtkunnskap i opplæringen står fritt til å gjøre dette.

Det er også innført forenklet forelegg for brudd på bestemmelser om sikker bruk av fritidsbåt. Komiteen anser dette som et viktig forebyggende tiltak. Bruk av alkohol og høy fart er svært ofte en medvirkende årsak til ulykker på sjøen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, stiller seg tvilende til om en innføring av obligatorisk båtførerprøve er et egnet virkemiddel for å hindre denne typen ulykker.

Flertallet mener imidlertid at det er meget viktig at fartsovertredelser til sjøs håndheves av politiet. Tilsvarende gjelder for påbudet om sikker bruk av fritidsbåt. En effektiv håndheving vil både ha en generalpreventiv og en individualpreventiv virkning.

Etter flertallets syn er det holdningsskapende arbeidet som gjøres av myndigheter, frivillige organisasjoner og fagfolk det viktigste bidrag for å redusere antallet ulykker. Flertallet vil påpeke betydningen av at dette arbeidet prioriteres høyt. Flertallet mener videre at holdningskampanjer for å forebygge båtulykker forårsaket av høy fart og alkoholpåvirkning, er et velegnet virkemiddel. Flertallet ber departementet vurdere å iverksette slike holdningskampanjer i tilknytning til båtsesongen i 2005.

Flertallet vil dessuten understreke det ansvaret den enkelte har for sin egen og andres sikkerhet når man ferdes til sjøs.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, anbefaler på denne bakgrunn at forslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har merket seg en økende utvikling de senere årene i antallet ulykker til sjøs. Antallet fritidsbåter har økt betraktelig på grunn av økt kjøpekraft. Båtene er større, og med mer avansert utstyr som er komplisert å bruke. I dag kan en 16-åring føre en båt med flere hundre hestekrefter i 50-70 knop. Det kreves sertifikat for at den samme 16-åringen skal føre en moped med 5 hestekrefter som gjør maks 50 km/t. Dette viser etter disse medlemmers syn behovet for ytterligere opplæring av båtførere.

Disse medlemmer mener innføring av obligatorisk båtføreropplæring i noen større grad vil kunne bidra til å begrense uvettig adferd og antallet ulykker til sjøs enn kun holdningskampanjer og valgfag i videregående skole. Disse medlemmer ser det som viktig å kombinere holdningskampanjer, et mer aktivt politi på sjøen, god opplæring i båtkunnskap som valgfag, og godt samarbeid med frivillige organisasjoner for å redusere uvettig adferd og ulykker til sjøs, med innføring av obligatorisk båtføreropplæring.

Disse medlemmer viser videre til uttalelser fra båtfolkets egne organisasjoner som tidligere har vært kritiske til innføringen av obligatorisk båtføreropplæring. Samtlige av Nordisk Båtråds (NORDBÅT) medlemsorganisasjoner mener nå behovet for obligatorisk opplæring vil tvinge seg frem før eller siden. Kongelig Norsk Motorbåt-Forbund fremhever at den negative utviklingen i uvettig adferd på sjøen gjør at stadig flere etterlyser en eller annen form for opplæring. Disse medlemmer viser videre til båtorganisasjonenes påpekning om at et båtførerbevis som gjelder alle, må ha overgangsordninger for folk som har lang kompetanse på sjøen, og har eid eller ført fritidsbåt over mer enn 8 meter i mer enn fem år. Landsomfattende båtorganisasjoner kan i samarbeid med myndighetene delegeres ansvar for å utstede båtførerbevis basert på bevitnet egenerklæring. Disse medlemmer viser videre til forslagene fra Arbeidsgruppe til bekjempelse av ulykker med fritidsfartøyer fra 1996.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om obligatorisk båtføreropplæring."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om obligatorisk båtføreropplæring.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:21 (2004-2005) - forslag fra stortingsrepresentantene Grethe Fossli, Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Svein Roald Hansen og Gunn Karin Gjøl om obligatorisk opplæring av førere av fritidsbåter - vedlegges protokollen

Oslo, i justiskomiteen, den 20. januar 2005

Trond Helleland
leder

Ingjerd Schou
ordfører

Vedlegg**Brev fra Utdannings- og forskningsdepartementet til justiskomiteen, datert 3. desember 2004****Dokument nr. 8:21 (2004 - 2004) forslag fra stortingsrepresentantene Grethe Fossli, Olav Akselsen, Bendiks Harald Arnesen, Svein Roald Hansen og Gunn Karing Gjøl om obligatorisk opplæring av førere av fritidsbåter**

Båtkunnskap tilbys i dag som nasjonalt valgfag ved en del videregående skoler. Valgfaget skal bidra til at den enkelte elev skal kunne mestre ulike situasjoner til sjøs og derved øke sikkerheten. Opplæringen legger vekt på både holdningsskapende arbeid, ferdigheter og kunnskaper om regelverket for bruk av fritidsbåter. Teorien som kreves for å avlegge båtførerprøven er integrert i valgfaget, men det er opp til den enkelte om en ønsker å avlegge båtførerprøven.

Valgfaget har et omfang på 75 årstimer.

Med den nye reformen, Kunnskapsløftet, vil ordningen med nasjonale valgfag bli erstattet av prosjekt til valg i de yrkesfaglige utdanningsprogrammene og programfag til valg i de studieforberevende utdanningsprogrammene. Den nye strukturen i videregående opplæring vil *begrense valgmulighetene noe, for å sikre en større faglig fordypning innenfor* både de studieforberevende og yrkesforberedende utdanningsprogrammene.

Skoler som ønsker å integrere for eksempel båtkunnskap i opplæringen, kan gjøre dette, enten som en arbeidsmetode i et eller flere av de obligatoriske fagene, eller som et tilbud ut over rammetallet.

